

PLAÇA MAJOR

ANY XV. Núm 43 revista de cultura i festa. federació colles de castelló. primavera/estiu 2010

Internacionalitat de la Festa

Sant Joan 2010

FRANCESC
ESCRIG

Projecció internacional de la nostra festa

Davant la iniciativa del Patronat Municipal de Turisme per potenciar la projecció internacional de les nostres Festes de la Magdalena, amb l'aquiescència de la pràctica totalitat dels estaments ciutadans relacionats amb la festa, PLAÇA MAJOR (com no podia ser altrament i en la mesura de les seues possibilitats) també vol sumar-se a aquesta iniciativa abellidora i il·lusionant.

Es tracta -i en això no ens hem d'enganyar- d'un objectiu molt ambiciós, amb notables dificultats i que exigirà una actuació acurada i una intel·ligent tasca de màrqueting i promoció. Caldrà que tothom trebal·le de valent (cadascú en el seu àmbit), si volem assolir l'èxit anhelat i -el que és encara més difícil- mantenir després un bon nivell d'excel·lència. Però la cosa bé s'ho val.

No tinc ara i ací ni l'espai ni els coneixements bàsics per a posar-me a perorar sobre el que s'ha de fer i el que no s'ha de fer per aconseguir aquest objectiu, però sí que voldria fer una consideració que hauria de ser prèvia a qualsevol tipus d'actuació: cal, primer que res, que nosaltres mateixos ens ho creguem. Que n'estiguem convençuts.

Si volem una Magdalena amb la popularitat internacional que tenen -per exemple- uns sanfermins de Pamplona, un festival de teatre d'Avinyó o un carnaval de Venècia, cal que comencem per autoconvèncer-nos de la gran potencialitat simbòlica, identitària i cultural de les nostres festes.

Crec que hi ha raons ben fonamentades per aquest autoconvenciment. Pensem en el valor simbòlic de la nostra gaiata, la qualitat de la nostra gastronomia (promocionada ja fora de les nostres fronteres per alguns col·lectius castellanencs), la nostra herència històrica i cultural (plasmada de manera fidedigna a la Cavalcada del Pregó), l'excel·lència de les manifestacions pirotècniques, taurines i musicals que tant de contingut aporten a la setmana festera, etc. etc. Jo encara afegiria que està ben comprovat que la nostra forma de viure i qualitat de vida són factors ben apreciats i fins i tot admirats per la gent de fora que ens visita o que hi ve a viure.

Tots aquests valors que acabo d'enumerar constitueixen, sense dubte, una bona base per a començar a bastir sòlidament la imatge d'unes Festes de la Magdalena amb prestigi internacional. I a partir d'ací, tothom a treballar.

Albert Sánchez-Pantoja

PLAÇA MAJOR

ANY XV. Núm 43 revista de cultura i festa . federació colles de castelló. primavera/estiu 2010

Revista quadrimestral
Primavera/estiu 2010

Any XV, número 43
Castelló de la Plana (Plana Alta)
Tiratge de 450 exemplars

President Joan Josep Trilles i Font

Director Albert Sánchez-Pantoja i Domínguez

Consell de redacció

Albert Sánchez-Pantoja	Joan Lluís Centelles i Piquer
Antoni J. Gascó Sidro	Patricia Mir Soria
Chelo Pastor Verchili	Raúl Pascual Cherta
Colla "A mitges"	Toni Àguila i Fillol
Estela Bernad Monferrer	Vicente Cornelles Castelló
Joan Josep Trilles i Font	

Assessor lingüístic Jaume García Llorens

Fotos Nelo Melchor, Miquel Segarra, Gaiata 15 Sequiol, Joanjo Trilles

Portada Francesc Escrig Escrig

Idea de portada Xipell

Edita

Federació Colles de Castelló

Imprimeix

Gràfiques Color Impres, S.L.U. - Pol. Ind. Fadrell, nau 75 - 12005 Castelló
Dip. Legal CS-80-96
ISSN 1695-5471

Presentació d'originals

Centre Municipal de Cultura
Carrer d'Antoni Maura, núm. 4 - 3r - 12001 Castelló
<http://www.fedecas@ono.com>

Nota

Plaça Major no es fa responsable de l'opinió dels seus col·laboradors en els treballs publicats, ni s'hi identifica necessàriament.

SUMARI

2. **Projecció internacional de la nostra festa.** *Albert Sánchez-Pantoja*
3. **Parlem amb, Elisabeth Brea Almerich.** *Joan Josep Trilles i Font*
6. **Festes internacionals.** *Raúl Pascual Cherta*
8. **Internacionalitat pairal.** *Antoni J. Gascó Sidro*
10. **Declaració de la Magdalena com festes d'interès turístic internacional.** *Estela Bernad Monferrer*
12. **Les festes de la Magdalena ja tenen la declaració de festes d'interès turístic internacional. I ara, què?.** *Joan Lluís Centelles i Piquer*
13. **Festes d'interès internacional.** *Chelo Pastor Verchili*
14. **Festes d'interès turístic internacional.** *Patricia Mir Soria*
15. **Magdalena internacional, sense complexos.** *Vicente Cornelles Castelló*
16. **Tertúlies sobre pirotècnia en la Colla "A Mitges".**
18. **Xafardecolles.**
20. **Informació Dolçaina i Tabal.**
22. **Vocavulgar Col·ler: lletra "N" i "O".** *Antoni Àguila i Fillol*
23. **Magdalena 2010.**
24. **Nit de Sant Joan 2010.**

Amb el suport de la

 GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ

PARLEM AMB, ELISABETH BREVA ALMERICH (Castelló, 1960)

Per Joan Josep Trilles i Font

El passat mes de maig, Elisabeth Brea, presidenta de la Gaiata 15 "Sequiol", substituï a Andrés Bort al front de la presidència de la Federació Gestora de Gaiates de Castelló. Ens ha demostrat amb fets, que sap molt bé què són les festes de Castelló, sap com implicar la gent, però sempre al capdavant.

* * *

JJ- Per començar, tot i que per tots ets ben coneguda, però qui és Elisabeth Brea?

ELISABETH- Em considere una dona, alegre, dinàmica, emprenedora, a qui li motiven especialment els reptes difícils, com va quedar demostrat amb la presidència d'una gaiata o ara com a presidenta de la Gestora de Gaiates. Estic convençuda que puc aportar molt a este col·lectiu però que és

imprescindible la implicació de tot el món perquè és, o millor dit ha de ser, un tasca de grup en què tots han d'assumir el seu rol, responsabilitzar-se i treballar pel bé del col·lectiu i, sincerament, em crec capacitada i amb la il·lusió i energia per, almenys, intentar-ho.

JJ- Elisabeth, la teua tradició festera és mot singular, explica'ns com els teus pares, Agustí, el teu fill Carlos, com la teua família t'han parit així?

ELISABETH- Segurament una cosa que no coneix molta gent és que vaig nàixer en un xicotet poble francès però des de molt xicoteta he viscut a Castelló. I des de sempre m'he implicat en les nostres tradicions més arrelades. Primer, amb la complicitat dels meus pares, els qui van fomentar en mi l'amor per les Gaiates, des de dins d'una comissió i possibilitant que poguera anar ascendint en els escalafons protocol·laris, començant com a dameta infantil fins a arribar a Madrina i Dama de la Ciutat. Quant a la meua família; vaig conèixer Agustín, el meu marit, en el si de l'acabada de crear comissió del Sequiol, allà per 1982 i des de llavors, els dos hem recorregut un camí junts dins del panorama festiu, assumint diferents compromisos, en la Gaiata Sequiol, en la Gestora de Gaiates i inclús en la Junta de Festes. I de tal pal, tal estella.

Que puc dir-te del meu fill Carlos? Compromès amb la festa des de ben xicotet, assumint molts i importants compromisos: Galantejador, Pregoner... i, actualment, enamorat de la dolçaina, instrument festiu per excel·lència.

JJ- Com ho porta la teua gent?

ELISABETH- Com t'he comentat, la meua família ho porta fenomenal. Sense el seu suport, sense la seua comprensió, sense el seu ànim seria verdaderament impossible poder imaginar assumir estos reptes. Però no sols de la meua família; el suport de tots els amics que han volgut animar-me, i implicar-se en algun cas, a encapçalar este il·lusionant projecte.

JJ- Ets presidenta de la Gaiata 15 Sequiol, una Comissió molt dinàmica i model a imitar dins del món de la festa, què és per a tu la Gaiata?

ELISABETH- La Gaiata és el símbol per antonomàsia de les festes magdaleneres i les diferents comissions hem de sentir-nos orgulloses de treballar, dia a dia, per i per a este emblema de Castelló. I cada comissió és una família, és la unió de molta gent, amb diversitat de caràcters, diferents ideologies, varietat de personalitats però que emanen amicitat i amor per les seues festes fundacionals, per les seues tradicions. Perquè si no és així és impossible comprendre la gran quantitat de treball i esforç que es desenvolupa en el si d'una comissió, de forma desinteressada però sempre amb bon humor i harmonia. La Gaiata és, en definitiva, un lloc per a disfrutar de l'amicitat, de viure la festa en primera persona, de relacions entre els que sentim inquietuds i passions molt pròximes.

JJ- Creus que les gaiates estan d'acord amb els temps que estem vivim?

ELISABETH- Les Gaiates van evolucionant amb el temps. Potser no sempre amb la velocitat que es deguera però no em negaràs que el romanç del fracàs de les comissions de sector és tan vell com les pròpies comissions i segueixen ací, al peu del canó. Han de ser aglutinadores d'il·lusió i aportar expectatives que fomenten la participació.

JJ- Com afecta la situació econòmica als diferents sectors?

Amb la Col·laboració de:

FUNDACION
DAVALOS • FLETCHER
"LA FUNDACION DE CASTELLON"

ENTREVISTA

ELISABETH- Seria absurd no reconèixer que la situació econòmica actual afecta, i molt, als pressupostos de les comissions de sector. La publicitat en els llibrets o les col·laboracions d'empreses del sector potser serà l'exemple més palpable on es reflecteix la influència d'esta greu situació. Per això, més si cal, és temps d'imaginació, d'aportar idees innovadores, d'esprèmer els avantatges de formar part d'un col·lectiu dinàmic i compromès amb la festa.

JJ- Com veus la salut del món de la festa a Castelló?

ELISABETH- Personalment crec que la salut del món de les festes és bona. Què podria ser millor? Indubtablement però que tots els ens implicats s'esforcen dia a dia és innegable. La gent, independentment del col·lectiu a què representa, està compromesa, compartix el seu treball en pro de les festes, àmplia els llaços d'amistat, convivint d'una manera responsable i fomentant un sentiment casteller. I sóc una convençuda d'açò i si no, com creus que hi hauria fomentat la participació del meu fill en ell?

JJ- Creus que hi ha bona química entre els col·lectius festers? Formen part de la societat civil implicada amb la ciutat?

ELISABETH- Que hi haja bona química entre tots els col·lectius festers de la ciutat és tasca de tots. Ens col·laboradors, ens vinculats, colles, tots estan condemnats a entendre's ja que actuen per i per a un objectiu comú, sent en molts moments complementaris uns d'altres. Són una convençuda d'açò i així ho hem demostrat al llarg dels anys. Servisca com a exemple la col·laboració entre la Gaiata Sequiol amb la Colla A Mitges, per a llançar d'una mascletà. I any rere any són més els actes en què l'harmonia entre tots els col·lectius queda manifesta.

Però no sols en festes, una infinitat d'activitats organitzades per estos ens componen el panorama cultural de la ciutat al llarg de l'any. Exposicions, jornades gastronòmiques, l'Escola de Dolçaina i Tabal... són un clar exemple de la interactivitat existent entre tots els col·lectius festers entre si com amb la resta de la ciutadania casteller.

JJ- A més a més, tu i els teus esteu molt implicats en la festa, creus que paga la pena tots els esforços?

ELISABETH- Per descomptat que sí. No hi ha res més gratificant que veure compensat el teu esforç amb la participació i, perquè negar-ho, amb els premis aconseguits. En la comissió del Sequiol, tot el món té la seua tasca encomanada, no sols en la setmana de la Magdalena, sinó al llarg de tot l'any, perquè eixe és un dels secrets de l'èxit. A més, ajuda l'individu a sentir-se realitzat dins del col·lectiu, a ser partícip dels seus èxits dins d'un ambient d'alegria i cordialitat. No hi ha res més gratificant que el reconeixement d'aquelles persones per a qui has dedicat tant i tant d'esforç.

JJ- Ja som declarats Festes d'Interès Turístic Internacional, com ens afecta aquesta declaració? Creus que la gent del món de la festa és conscient?

ELISABETH- La declaració de Festes d'Interès Turístic Internacional afavorirà la major difusió de les nostres festes, en l'àmbit internacional. El nostre caràcter obert, amable i mediterrani farà la resta amb tot aquell que vinga a disfrutar de les nostres festes. Perquè no és cap secret que tot aquell, vingut d'altres terres, que coneix la nostra Magdalena, repetix perquè ací ningú se sent estrany, tots poden participar d'una manera o d'altra, a diferència d'altres festes germanes on el cercle és més tancat.

JJ- Tornem a la festa, a la teua gaiata teniu gairebé de tot (dances, balls, dolçaina i tabal, ...), guanyeu premis de Gaiates i de Llibrets, així i tot, quina evolució has trobat al món de la festa durant aquests anys?

ELISABETH- Molta. Potser el que més em crida l'atenció és la participació ciutadana. La gent té ganes de festa. No he vist mai, una desfilada sense gent, o a les mascletaes sense els seus aficionats o als diferents concerts amb multitud de gent... ni el fred ni la pluja ha impedit mai que la gent gaudisca de les festes. I eixe ha de ser el canalitzador que han d'adoptar els ens festius. Han d'oferir, han d'obrir-se als veïns. Així ho vam entendre fa uns anys i així ho hem posat en pràctica. I el resultat pareix que no ens n'ha anat malament.

 ENTREVISTA

JJ- Tinc clar que al “Sequiol” està ben clar, però penses que el futur de la festa el tenim assegurat?

ELISABETH- No tinc cap dubte. I si Sequiol ho aconseguix, com tu dius, per què no poden els altres assegurar-se'l? Com gaiatera i com a Presidenta de la Gestora em sent molt orgullosa de tot l'esforç que realitzen joves i no tan joves de totes les Gaiates, units, treballant darrere d'una il·lusió. Un exemple molt didàctic són les coreografies que realitzen els joves de diferents gaiates, preparant actuacions, amb interminables assajos, amb una dedicació quasi professional però divertint-se per a enriquir els diferents actes de presentació de les comissions, sense complexos, sense enveges només aportant el seu granet d'arena. Així és impossible que el futur no estiga garantit perquè ells són el futur.

JJ- Castelló és una ciutat gran, creus que cal canviar alguns aspectes de la festa per dinamitzar-la? Les institucions, s'impliquen?

ELISABETH- Dins de l'ampli programa de festes que es proposa als veïns, tant per la Junta de Festes com pels diferents ens festius que intervenim en la festa, hi ha actes per a tots els gustos, edats i condicions. És evident que tot és susceptible de ser analitzat i millorat però no compartisc el canviar per canviar. Si hi ha coses que funcionen, cal fomentar-les; i les que no, doncs a buscar solucions, però sempre des de la col·laboració de tots. És molt senzilla la crítica, però la destructiva, la que no persegueix la millora sinó el fer mal o simplement a criticar per criticar. Quan es fa de manera constructiva, ha de ser sempre ben rebuda, analitzada i aplicar solucions en conseqüència.

JJ- I el futur Palau de la Festa, Museu, Centre d'Estudis, ..., trobes que ajudaran a dinamitzar? Donaran dignitat i prestància a la festa, sense deixar de costat cap perspectiva?

ELISABETH- Crec que són elements indispensables perquè el món de la festes tinga una plataforma d'arrancada. No era presentable no disposar d'un museu on poder guardar les nostres riqueses culturals. Quantes coses s'hauran llançat a perdre!. O la documentació que amb tant de cura s'ha anat recopilant en anys de gestió de festes a disposició de qui vulga consultar-la. El Palau de la Festa ha de ser el motor de totes estes iniciatives, l'engranatge que faça moure's a tots els ens festius de la ciutat, aportant un valor cultural afegit a la ciutat, ara repartit o perdut. Facilitar la labor de consulta o simplement poder contemplar el que es feia en altres èpoques, és senzillament, fomentar que este món, el de les nostres tradicions, segueisca viu i el Palau està anomenat a ser la seua seu.

JJ- Per acabar, parla'ns del futur, quins projectes tens al capdavant de la Gestora?

ELISABETH- Moltes són les iniciatives que des de la Gestora de Gaiates estem començant a moure. Potser amb la que més interès tenim és la de fomentar les compres mancomunades, cosa que ens permetrà posicionar-nos millor,

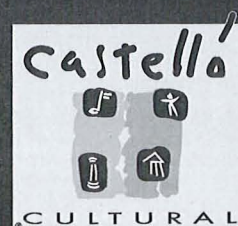
aprofitar-nos de pertànyer a un col·lectiu i sanejar els nostres pressupostos. En concret un dels punts que, a més, té un fort vessant ecològic, és l'aposta per aconseguir que les Gaiates de Castelló aposten per la tecnologia LED, la qual cosa suposarà un grau de millora en l'eficiència energètica molt important però que al seu torn necessita una inversió considerable. Per això el treball coordinat ha de ser la solució.

La imatge és també una obsessió de la directiva de la Gestora de Gaiates. Entenem que no hem sabut vendre bé el nostre producte als nostres conciutadans. Per això basem la nostra gestió en la transparència, en una gestió econòmica seriosa i responsable i, sobretot, en l'orgull que tots i cada un dels membres de les diferents comissions de sector se senten part important de la Gestora de Gaiates. És un compromís de la Gestora de Gaiates, de tots i cada un dels Presidents de Gaiata.

Hem de continuar aportant tot el nostre esforç en favor de les festes, mantenint les excel·lents relacions amb els diferents organismes i entitats que en ella participen i mantenint l'honor de ser el referent de la idiosincràsia de la nostra ciutat, del símbol de Castelló: La Gaiata

Amb la Col·laboració de:

FESTES INTERNACIONALS

Per Raül Pascual Cherta

La declaració de la Magdalena com Festes d'Interès Turístic Internacional és una bona notícia per a les festes, per a la ciutat i per als òrgans de promoció turística. En este esdeveniment conflueixen diferents actors i dels beneficis i responsabilitats que adquireixen tots i cadascun d'ells és del que pretenc parlar.

En primer lloc, cal justificar la relació entre les festes i el turisme. Des del punt de vista històric, la religió, els esports i les festes es troben en l'origen dels primers fenòmens turístics. Les primeres infraestructures destinades a l'allotjament de visitants (turistes) es van donar en les ciutats considerades centres de poder religiós, tals com Tebas (Capital de l'Alt Egipte) o Delfos, seu d'un oracle pel que sembla de gran eficiència endivinatòria, ciutats que, al seu torn eren escenari de grans festes periòdicament convocades amb arguments religiosos. Encara en l'antiga Grècia, Olimpia havia d'estar preparada per a acollir a un sens fi d'esportistes... i afeccionats.

Esta vinculació entre turisme i festes s'ha mantingut fins als nostres dies. Exemples tenim moltíssims i més propers del que es creu. Avui dia sembla impossible inventar-se una festa i, la veritat, poc recorregut tindrà una festa sense que tinga una base de tradició. Però sobre qualsevol tradició es poden inventar grans festes que, al llarg del temps, seran en si mateixes tradició, tal com es va encarregar d'argumentar

el regidor Miguel Ángel Mulet (ex de Festes i ex de turisme) en el seu moment.

L'exemple paradigmàtic de la unió entre turisme i tradició ho tenim a Alacant, en les festes de Les Fogueres. Una tradició mediterrània com la revetlla de Sant Joan, sempre presidida per una foguera, va derivar en unes grans festes per impuls i esforç d'una sèrie de persones i d'una institució: el Centre d'Iniciatives Turístiques. Això succeïa en la dècada dels anys 20 del segle passat. Més prop encara, a Terol, les festes de *Las Bodas de Doña Isabel Segura*, conegudes com "Los Medievales", compleixen deu anys, solament deu anys. En aquest temps han aconseguit un alt índex de participació de col·lectius locals i s'han convertit en pedra angular de

l'oferta turística terolenca, ja que el mes de febrer, amb una temperatura mitjana de 3°, gens adequada per a atreure al turisme, és el tercer millor mes de l'any per a la capital veïna. I tot per unes festes de nova creació que es recolzen en una tradició preexistent, com és la Llegendada dels Amants de Terol.

Si tenim curiositat o busquem una destinació per a les nostres vacances, en totes les guies turístiques o pàgines web trobarem un apartat dedicat a les festes del lloc, que en ocasions es converteixen en un poderós argument promocional i, en el cas de les més renomnades, marquen el punt culminant de la temporada alta.

La catalogació d'unes festes com d'Interès Turístic és un acte administratiu més relacionat amb el turisme que amb les

OPINIÓ

festes i d'aquesta manera hem d'entendre'l. Són d'interès turístic perquè interessin al sector (els produeix un pic d'alta productivitat i, per tant, beneficis), interessin a la destinació (el turisme és un potent mitjà de desenvolupament i genera bona imatge) i interessin al potencial visitant.

Una vegada feta l'exposició des del punt de vista del turisme, cal preguntar-se quin significat té per a les festes aquesta declaració. Bàsicament, constitueix un segell de qualitat. Perquè unes festes siguen declarades d'Interès Turístic (nacional o internacional) ha de demostrar la seua pervivència en el temps, la seua periodicitat, la seua base tradicional, una bona gestió, algun element diferenciador i un ampli suport social. Unes festes que tenen el suport de casa, que es gestionen adequadament i tenen una tradició i algun element únic seran, per força unes bones festes. Les nostres ho són, sens dubte. Per això, des de 1965, són Festes d'Interès Turístic Nacional i per això, al primer intent, s'ha assolit la declaració d'Interès Turístic Internacional. Per cert, la diferència bàsica entre l'una i l'altra categoria és l'àmbit de les accions de promoció turística basada en les festes que s'exigeix per a concedir el títol.

Nosaltres, a Castelló, no sempre hem apreciat la declaració de Festes d'Interès Turístic. De fet, durant dècades ni vam posar aquest títol en els cartells. Va haver de ser com a conseqüència de certa reacció contrària a tot el que era "nacional" allà a la fi dels 70. He d'admetre que vaig ser partícip d'aquest oblit quan vaig tenir responsabilitats en el món de la festa, però ho vaig compensar quan les responsabilitats que vaig ostentar foren turístiques, ja que a

proposta del Patronat Municipal de Turisme en una Assemblea de Festes, es va recuperar l'expressió "Festes d'Interès Turístic Nacional" per als cartells.

Què guanyen les festes amb la declaració? Un segell de qualitat, accés a canals de promoció internacional i un compromís per a divulgar en l'estranger les nostres festes fundacionals com un argument de promoció turística de primer ordre.

Quins compromisos s'adquireixen gràcies a aquesta declaració? Cap impossible de complir ni aliè al procés de millora contínua que ha de regir en ple segle XXI la gestió de qualsevol organització. Per a començar, si som festes d'Interès Turístic Internacional, la pàgina web de festes, integrada en la de l'Ajuntament, ha d'estar disponible en diversos idiomes, a més del castellà i valencià. Per a continuar, ha d'avançar-se la publicació dels cartells de la Magdalena i no deixar-lo per a gener. I aquest esperit ha de regnar en tot el que es face des de l'organització.

No cal confondre la declaració de Festes d'Interès Turístic Internacional amb la internacionalització de la festa. Està bé i és aconsellable enriquir-nos amb les aportacions de grups artístics de tot tipus procedents de l'exterior, com s'ha vingut fent fins al moment, però no cal tornar-se bojós en aquest sentit. Al contrari, en el que hem d'insistir és en la millora i potenciació d'aquells elements que resulten propis i únics de les festes de Castelló, que alguns hi ha, sobretot les Gaiates. No és aquest el fòrum adequat ni el moment per a debatre què deu i què no ha de fer-se, però per descomptat la configuració dels monuments gaiaters ha de situar-se a l'altura internacional que des de ja, té el conjunt de la festa.

Com a conclusió, la declaració de la Magdalena com Festes d'Interès Turístic Internacional ve a reconèixer la realitat d'unas festes basades en una secular tradició, que gaudeixen d'un important suport social i contenen elements únics. És una font d'oportunitats i genera compromisos de millora. La transcendència que aquesta declaració tingue dependrà en bona mesura de la capacitat que tinguem tots de marcar-nos nous reptes i de saber dur-los a terme. La Junta de Festes, com òrgan gestor de les festes i representant de tots els col·lectius implicats, té l'obligació de treballar, millorar i generar arguments de promoció. El Patronat Municipal de Turisme de segur que assumirà la labor de difondre'ls dintre i fora de les nostres fronteres per a benefici de la imatge de la ciutat i del sector turístic local.

Amb la Col·laboració de:

Bancaixa
Fundació Caixa Castelló

INTERNACIONALITAT PAIRAL

*Per Antoni J. Gascó Sidro
Cronista Oficial de la Ciutat*

Fa uns mesos, el *Boletín Oficial del Estado* (BOE) va publicar en les seues pàgines, la Resolució de data 12 de març del 2009 per la qual la Secretaria d'Estat de Turisme va concedir el títol de Festa d'Interès Turístic Internacional a la Magdalena de Castelló.

El director general de Turespaña, Antonio Bernabé, va anunciar durant una visita a Castelló, el mateix 12 de març, la decisió del Govern central de declarar com a festes d'interès turístic les de la Magdalena, i va considerar que es tractava de «una notícia de gran importància per a les festes fundacionals de Castelló, que a partir d'eixe moment gaudirien d'unes majors possibilitats de promoció a escala internacional, a través de les 33 oficines amb què compte Turespaña en l'estranger.»

La declaració de festes d'interès internacional per a la Magdalena la justificava l'informe de la Regidoria de Turisme de l'Ajuntament de Castelló que va ser la promotora de l'acció: «per tractar-se d'unes festes que fonamentalment es viuen en el carrer, al mig d'un ambient acollidor, del qual tot el món pot fruit, perquè serveixen per a mostrar al món una forma molt especial de sentir i viure la festa, les tradicions la història i la cultura i perquè un dels seus actes més destacats és el Festival Internacional de Bandes, pel que les festes de la Magdalena resulten molt conegudes fora de les nostres fronteres».

No s'oblida el dictamen que sanciona la internacionalitat de les festes, del seu origen històric, celebrant el trasllat fundacional de la ciutat des del tossal del Castell Vell, fins a la plana litoral, en 1251. Amb esta referència manifestada en la tradicional romeria a l'ermita de la Magdalena, i el seu retorn en què llueixen els singulars monuments únics en el món de les lluminoses gaiates, s'estableix, al llarg d'una setmana, un conjunt de festejos d'àmplia participació popular que aborden molt diverses àrees de concurrència i on no hi ha compartiments estancs a què no puga accedir qualsevol dels castellanencs o visitants.

Sens dubte les oficines internacionals de turisme promocionaran en gran manera les festes que els castellanencs vivim amb gran intensitat. Però és necessari perquè estes celebracions tinguen una verdadera projecció internacional que gaudisquen del prestigi o de la popularitat forània que tenen altres com les de Sant Fermí, la Fira d'Abril sevillana o les Falles de València.

En veritat no es tracta tant d'una promoció turística, sinó que els mateixos castellanencs ens creguem, amb més èmfasi, els actes de la nostra setmana gran i procurem cooperar en la mesura de les nostres possibilitats per a donar-los eixa intensitat fervent de paisanatge que encara no tenen i que és el que significa el prestigi de moltes altres que atrauen gents de tots els indrets del món. Les nostres veus són/ deuen ser, el

OPINIÓ

millor altaveu que pregone la categoria dels nostres festejos.

El símbol de la festa, la gaiata, amb una antiguitat pròxima als quatre segles, té una història més vetusta que la de les falles i és única en el món. No obstant travessa, des de fa molt de temps, una àmplia temporada de frustració per falta d'impuls dins dels propis sectors. A pesar dels esforços dels animosos membres de les comissions, que cada vegada veuen decreïxer més la presència de joves en les seues files, els monuments llangueixen en qualitat i en bellesa. La raó és perquè els mateixos castellanencs no acabem d'estar molt convençuts de la importància de les gaiates, com al contrari si ho estan els valencians, benicarlandos, borrianencs, o valldexenses... de les falles, que han sigut exportades més enllà del seu nucli d'origen en la capital comunitària.

S'imposa una campanya de conscienciació pairal en pro de la festa. I s'imposa sobretot en els nuclis de joventut, per als quals la carcassa anunciadora de les festes desempaqueta un marc de bon ambient, dins del qual es pot disfrutar sense implicar-se en les activitats més genuïnes programades amb caràcter històric, tradicional, costumista, musical, esportiu i un llarg etc.

Fa falta una integració més intensa mobilitzada per un pur esperit castellanenc, entre components de gaiates i colles, per a buscar la solució que accentue el sentiment dels nostres valors més genuïns de tradició, entre els quals es troba la gaiata. Un exemple ben substancial el tenim en el vincle participatiu que suposa la romeria de les canyes, sens dubte l'acte cardinal de les festes, que anualment convoca a 100.000 persones en el turó de la Magdalena.

Esta labor de consciència cal establir-la en les llars i en els centres d'ensenyança, a fi de guanyar voluntats en pro de les tradicions, que són la base sobre la qual se sustenta la festa, tesorera d'un important component d'historicitat.

La medalla de la internacionalitat de la Magdalena encara no tenim dret els castellanencs a penjar-nos-la en el pit, igual que fem amb orgull amb la cinta verda de la romeria, si no ens comprometem a ser els autèntics exportadors de les festes des de la nostra consciència i des de l'esforç comú que d'ella emana.

Si aconseguim assumir-les amb orgull de genealogia, amb el seu caràcter obert, alegre, participatiu i, genuïnament acreditat, estarem amb disposició de potenciar la seua exportació. Cal ser capaços de crear una fama magdalenera com la tenen les altres celebracions, que no brinden al visitant més atractius, que els que pot oferir la setmana gran castellanera.

En eixa creença de fervor per la nostra alegria tradicional, s'engloba el vincle amb el quefer de tots els que organitzen els actes festers. Eixe vincle suposa un suport humà i econòmic, però sobretot un alè generós, nascut de l'apreciació de quant és i significa la nostra setmana magdalenera.

Perquè les festes siguen realment internacionals el primer pas, és sens dubte, que siguen absolutament castellaneres, íntegrament paisanes i no la tasca d'uns pocs esforçats de la qual es beneficien tots, entre els qui hi ha molts que ni tan sols atalaien quant de legítim i arrelat té la seua llegendària història.

Amb la Col·laboració de:

FUNDACIÓ MUNICIPAL DE FESTES
JUNTA DE FESTES DE CASTELLÓ

DECLARACIÓ DE LA MAGDALENA COM FESTES D'INTERÈS TURÍSTIC INTERNACIONAL

Per Estela Bernad Monferrer

La resolució de 12 de març de 2010, per la qual la Secretaria d'Estat de Turisme va concedir el títol de "Festes d'Interès Turístic Internacional" a la Magdalena de Castelló, suposa per a les nostres festes pairals, el reconeixement de l'arrelament de les nostres festes, per les seues característiques etnològiques, pels seus valors culturals i de tradició popular que les fan atractives per al turisme, sobretot cultural. Però, som conscients del que significa aquest títol honorífic per a les nostres festes i per al nostre territori?

Amb aquestes lletres vull fer unes reflexions per tal que ens adonem de la importància que té haver aconseguit aquesta declaració i el que representa o pot arribar a representar.

En primer lloc, hem de dir que aquesta declaració l'atorga el Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç espanyol, a totes aquelles festes mereixedores per les seues especials característiques, (com assenyala l'article 2.1 de l'ordre ministerial ITC/1763/2006, de 3 de maig, per la qual es regula la declaració de festes d'interès turístic nacional i internacional).

Fins arribar a aquest punt el procés ha comportat un llarg camí administratiu, en què s'inclouen diferents tipus de documentació com són la memòria explicativa dels orígens i de les festes en si, i també la documentació que recull l'existència de suficient equipament adequat d'allotjaments i serveis turístics per a la recepció de visitants i finalment, és necessari tot un recull d'accions promocionals suficients, que deuran estar justificades.

En l'actualitat, la regulació vigent sobre declaracions d'interès turístic es troba recollida en l'Ordre de 29 de setembre de 1987, amb les millores introduïdes per l'ordre de 2006. Amb aquesta

declaració s'obté un títol de caràcter exclusivament honorífic, on es garanteix que les festes que tenen aquesta denominació suposen manifestacions de valors culturals i de tradició popular, amb especial consideració a les seues característiques etnològiques i el seu especial atractiu turístic. D'aquesta manera, amb aquesta declaració s'obté un títol que suposa per a les festes un segell de qualitat i reconeixement afegit, ja que de la multitud de festes que componen l'imaginari espanyol, únicament 41 tenen concedit aquest apel·latiu, sent la Comunitat Valenciana amb deu declaracions, la comunitat Autònoma amb més inclusions en aquest rànquing, seguida per Andalusia amb vuit. La importància fonamental d'aquesta declaració radica en la probabilitat de majors possibilitats de promoció a escala internacional, a través de les 33 oficines de *Turespaña* en l'estranger.

Principio del formulario

A més, per a la concessió d'aquest títol s'ha tingut en compte l'antiguitat de la celebració, la seua continuïtat en el temps, l'originalitat i diversitat dels actes que es realitzen i l'arrelament de la festa en la localitat. D'aquesta manera queda palés que la Magdalena és una festa de valors culturals i de tradició popular, és a dir, es tracta del patrimoni cultural d'un poble, de la seua manera de fer i comportar-se com a col·lectiu, dintre d'un territori i un temps en la història. Això ens indica que estem front a un ric patrimoni que per desenvolupar-se en el temps, es manté viu, mancant-li la tangibilitat com un bé material, ja que no és qualsevol cosa estàtica, sinó que es desenvolupa i transforma contínuament.

Aquest valor intangible, compost pel conjunt de sentiments,

OPINIÓ

emocions, sensacions, sensibilitats, evocacions, així com també, la música, indumentària, gastronomia, balls, jocs i altres impressions que pugua assimilar l'ésser humà, fan d'aquest patrimoni cultural propi del poble castellonenc, qualsevol cosa molt atractiva i identificadora del col·lectiu de la Plana, polaritzant-lo com un dels elements més destacats i conegut per als estranys (potencials turistes) qui s'impregnessin amb aquestes emocions, i per als propis, qui les viuran com un patrimoni rebut dels seus ancestres i llegat per als seus descendents.

Castelló, ciutat oberta, acull de manera especial el visitant la setmana de les Festes de la Magdalena. Totes les manifestacions que s'han assenyalat, la gastronomia, la música, la dansa, el folklore, la cultura, la història, la pirotècnia, els espectacles taurins, el fervor...tot es conjuga per a formar un gresol que enamora l'espectador que per primera vegada arriba a la nostra terra i que segur tornarà altra vegada. En aquest sentit, l'obtenció de la declaració de Festes d'Interès Turístic Internacional, ha posat el llistó molt alt per a la nostra setmana gran, ja que ha de mantenir tots els atributs i valors pels quals ha aconseguit aquest títol.

S'ha de tindre en compte que les activitats tradicionals de les poblacions, imprimeixen a aquestes caràcter i identitat, així com generen vida i animació al seu paisatge urbà. D'aquesta manera, es fan possibles i rendibles molts àmbits i sectors econòmics de la societat actual, i a més constitueixen un atractiu de gran importància per a la població visitant. I es que avui en dia, s'està produint una convergència entre cultura i turisme, ja que la cultura es comercialitza i el turisme es culturitza. D'aquesta forma, en la societat actual, amb la necessària tendència social cap a un major oci i temps lliure (fruit de les noves formes de producció, l'automatització i l'atur permanent), es requereix altre tipus d'activitats. El turista cada vegada més informat, demanda el particular, allò sorpresiu i allò distint que ofereix cada lloc.

Per tant qualsevol element susceptible de ser dinamitzador del nostre territori, és un factor positiu i a cuidar, i en aquest cas la nostra rica cultura tradicional, encapçalada per la Setmana de la Magdalena, és un exemple que s'ha de cuidar. A més a més, com que la cultura tradicional no es percep com a espectadora, la ciutadania no té un paper passiu, sinó participatiu, obert i dinàmic. Tot això implica un procés de canvi social, en els quals tant la ciutat, com la ciutadania han d'estar a l'altura de l'oferta llançada.

Potenciar correctament la gestió del patrimoni tradicional i en concret, les festes populars d'una població, implica una sèrie d'esforços per part de la ciutadania i de les institucions. En aquest procés, tot el món és part activa, i el resultat a la llarga serà positiu, ja que d'aquesta manera es preservarà el ric patrimoni de costums i tradicions particulars que d'una altra manera es perdrien i suposa conservar un patrimoni heretat dels

nostres ancestres que es converteix en llegat per a les noves generacions. També suposarà una diversificació de l'oferta i la desestacionalització de la demanda, així com un aprofitament d'infraestructures que d'una altra manera quedarien inactives. D'aquesta manera, va a redundar en l'economia del territori, millorant notablement l'economia local. Finalment la potenciació correcta de la gestió del patrimoni tradicional suposarà una millora important de la imatge percebuda de la ciutat i entorn on es desenvolupen les festes populars correctament gestionades. En aquest sentit, és inqüestionable el fet que hi ha ciutats en les quals les seues festes populars són el seu senyal d'identitat, i que han fet que aquestes siguen part dels valors que la conformen. S'ha comprovat, que en ciutats o territoris on es desenvolupen festes populars amb

repercussió mediàtica i amb una correcta gestió d'aquestes, l'impacte econòmic directe en el territori ha sigut i és espectacular.

D'aquesta manera, volem incidir en la importància d'invertir en aquests esdeveniments i en concret en les nostres Festes de la Magdalena, ja que aquesta inversió suposa millorar les infraestructures de les ciutats quant a accessibilitat, recursos i equipaments i serveix de plataforma de projecció del territori. Per aquests motius, no és suficient tenir un bon recurs, és a dir, no totes les festes populars són susceptibles de convertir-se en recursos turístics sinó que cal fer un important i constant esforç perquè aquest valor potencialment important arribe a convertir-se en un recurs turístic, i amb aquesta declaració de Festes d'Interès Turístic Internacional, s'ha aconseguit un bon pas. Pensem que en l'any 2006 la indústria cultural europea produïa a l'any 654.000 milions d'euros. Això suposava el doble del que genera la indústria de l'automòbil.

Per a finalitzar aquest breu apunt, hem de pensar en el concepte de "nou turista", és a dir, aquells visitants de la nostra terra que tenen uns valors orientats cap un consum més ètic o que busquen els aspectes més singulars i autèntics dels territoris. Busquen l'experiència i un temps per a la il·lusió, trencant amb la rutina del dia a dia. Per això es important fer una bona oferta i mantindre el nivell de les nostres festes a l'alçada dels visitants que volen gaudir d'elles. Pensem que a banda de les nostres tradicions, es tracta d'un actiu molt important per al desenvolupament territorial i aquest esforç és de totes i tots els qui vivim la festa i estimem Castelló.

Amb la Col·laboració de:

CAIXA RURAL CASTELLÓ

Fundación
San Isidro

LES FESTES DE LA MAGDALENA JA TENEN LA DECLARACIÓ DE FESTES D'INTERÈS TURÍSTIC INTERNACIONAL. I ARA, QUÈ?

Per Joan Lluís Centelles i Piquer
Gaiata 7 "Cor de la Ciutat"

Aquest any enmig de la setmana magdalenera, va arribar la notícia de la concessió del títol de Festa d'Interès Turístic Internacional. Un mes després va ser publicada al BOE núm. 82 de 5 d'abril de 2010, la *Resolució de 12 de març de 2010, de la Secretaria d'Estat de Turisme, per la qual es concedeix el títol de «Festa d'Interès Turístic Internacional» a «La Magdalena», de Castelló de la Plana (Castelló)* i el 3 de maig de 2010 en la convocatòria del Concurs de Cartells les Festes de la Magdalena 2011, en el punt cinquè de les bases, s'assenyala que ha de figurar la inscripció Festes d'Interès Turístic Internacional.

Ara bé, abans ja van haver situacions semblants, de nomenaments oficials per a les nostres festes com la *Resolució de la Subsecretaria de Turisme per la qual es concedeix la denominació de Festa d'Interès Turístic a les festes espanyoles que s'assenyalen*, on en quarta posició apareix "la Festa de la Magdalena de Castelló de la Plana" (publicada BOE núm. 130 de 1 de juny de 1965) i, en conseqüència, paral·lelament es van produir les corresponents incorporacions d'aquestes qualificacions als cartells anunciadors de les festes dels anys següents, com ara:

- "Fiestas de la Luz" des de 1962 fins a 1973
- "Fiestas de Interés Turístico" des de 1967 fins a 1977
- "Fiestas d'Interés Turístico Nacional" des de 2006 fins a 2010
- "Fiestas d'Interés Turístico Internacional" a partir de 2011

No cal dir que aquestes "frases publicitàries" o eslògans, com han estat definides al llarg del temps per diversos autors en diferents publicacions, que acompanyen la denominació de les festes en els cartells, van servir inicialment per rebre alguna subvenció i ara faciliten, sens dubte, el ressò i la promoció de Castelló de la Plana i la seua setmana gran, als mitjans de comunicació tant nacionals com internacionals, de manera que augmenten les possibilitats turístiques de la nostra ciutat i de les comarques castellanenques, la qual cosa és una conseqüència immediata i positiva.

Però cal precisar que, en l'actualitat, les declaracions de Festes d'Interès Turístic Nacional i Internacional són títols d'un caràcter exclusivament honorífic, i per tant, mantenir el prestigi i la consideració que es desprenen d'aquets ha de ser un repte per a cada nova edició de les festes de La Magdalena.

És ben cert que la declaració de Festes d'Interès Turístic Internacional s'atorga a aquelles festes que suposen la manifestació de valors culturals i de tradició popular, per les seues característiques etnològiques i per la importància com a atractiu turístic. Així doncs, aquestos són aspectes que queden llunyans del quefer diari de les comissions de sector i en la majoria d'aquestes no es té cap coneixement sobre la importància i la transcendència que aquest tipus de reconeixements comporten.

Fins ara, per a una comissió de gaiata, aquestes declaracions només han suposat un element que apareix i desapareix dels cartells,

sense saber massa bé el significat i sense cap repercussió directa sobre el treball gaiater quotidià.

Aleshores quina influència pot tenir aquesta declaració de Festes d'Interès Internacional sobre una comissió d'un sector qualsevol gaiata o concretament sobre la 7, "Cor de la Ciutat".

Indubtablement, les comissions de gaiata, com a associacions culturals han de reivindicar el protagonisme fonamental en la difusió i la potenciació dels valors característics de les festes i en la creació d'un ambient acollidor per a les persones visitants ja que cada sector treballa per aconseguir un programa d'actes complet i obert, no només al veïnat corresponent sinó a totes les persones que visiten la ciutat. Cal insistir en la necessitat de la recerca de fórmules, d'atracció i promoció de la participació activa de la joventut en les comissions, que suposen alternatives vàlides a l'oci nocturn i digital, com a mesura indispensable per garantir la conservació i la potenciació dels valors culturals que caracteritzen a la festa major castellanenca.

Aconseguir també la implicació d'un major nombre de colles i altres ens festers perquè aporten la seua valuosa col·laboració en benefici de la festa magdalenera.

Convé ressaltar la necessitat de plantejar la revisió seriosa del programa de festes en general i d'alguns dels actes més emblemàtics, com ara, les presentacions, la Romeria de les Canyes, la Desfilada de les Gaiates, etc; i sobre tot el Pregó, perquè, en menys temps de realització, recupere el seu caràcter didàctic de llibre obert, de museu vivent de la història, la mitologia, la música i els costums de la ciutat de Castelló i les seues comarques. Aprofitar els espais del nou Palau de la Festa per a la difusió mitjançant museus, exposicions i events d'aspectes socioculturals que promocionen les nostres tradicions.

I també amb caràcter urgent introduir els elements necessaris que permeten a dignificar i ennoblir el monument gaiater, com a símbol inequívoc de les Festes de la Magdalena, que amb un suport decidit de tots ha d'adaptar-se a les noves tecnologies i ocupar el lloc cabdal que li correspon per dret dins de la setmana festera.

Per últim, caldrà aprofitar les possibilitats que pugui obrir la declaració de Festes d'Interès Internacional per a divulgar en fires i mostres nacionals i internacionals els actes de major projecció exterior com el Festival Internacional de Música de Festa, la Desfilada Internacional d'Animació, el Festival de Pirotècnia "Ciutat de Castelló", la Nit de Foc, etc.

En conclusió i com a resposta al títol plantejat, ara és el moment d'actuar amb decisió per a evitar quedar-nos en una declaració merament testimonial i partir d'allò local, les comissions de sector, les colles, Junta de Festes, que són la representació del món de la festa pròxima a la gent i dels actes més propers com la Romeria de les Canyes, la "Tornà" de la Romeria, el Pregó, la Desfilada de les Gaiates, l'ofrena a la Mare de Déu de Lledó, etc; per arribar a allò global que és la captació de turisme nacional i internacional atret per un programa d'actes ben organitzat, de qualitat, exempt de xovinisme i obert a la multiculturalitat.

OPINIÓ

FESTES D'INTERÈS INTERNACIONAL

Per Chelo Pastor Verchili

“ La denominació de Festa d'Interès Turístic Internacional té caràcter honorífic i s'atorgarà a les festes o esdeveniments que comporten manifestacions on el seu valor cultural i tradició popular tinga un cert reconeixement a causa de les seues característiques etnològiques i oferisquen bastant importància com atractiu turístic”.

Sota aquesta premissa, les festes de la Magdalena són les últimes a incorporar-se al llistat de celebracions espanyoles que ostenten el màxim reconeixement. Un total de 40 festejos als quals la commemoració fundacional de Castelló suma llum. Aquest element diferenciador que caracteritza la setmana gran de la capital de La Plana.

Definida la declaració i aclarit que Castelló s'ha incorporat aquest any 2010 a un reduït nombre de festes locals d'entre els milers de festejos populars que se celebren en tot el territori espanyol des de l'1 de gener fins al 31 de desembre, cal animar els castellonencs a aprofitar el 'títol'.

Aquesta denominació ens situa en un nivell de 'privilegiats' que, aprofitant l'estirada de les seues festes poden beneficiar-se d'importants ingressos econòmics derivats del turisme. Per això, de cara a la pròxima Magdalena cal esperar que tots els estaments polítics i socials de Castelló treballen fort perquè les nostres festes siguin internacionals de debò. Més enllà del rètol que apareixerà imprès en el cartell anunciador dels festejos que començaran el 26 de març de 2011 i que ha d'empaperar totes les fires i esdeveniments de promoció turística que s'organitzen després de l'estiu.

La difusió en revistes de turisme i en les publicacions de calat cultural són una basa important a jugar tant per l'Ajuntament com per la Junta de Festes. Tampoc cal oblidar les noves tecnologies i la ràpida transmissió de notícies a través de la xarxa, de manera que la creació d'una pàgina web que resumisca els detalls de la idiosincràsia de la Magdalena i la ciutat en la qual se celebra ha de prevaler. També la inserció en fòrums d'àmbit festiu per a donar a conèixer què és una gaiata i perquè les de Castelló són festes fundacionals, que no patronals, que 'pugen i baixen' de dates perquè varien segons el calendari litúrgic de cada any. Gens més cert que dir que Magdalena depèn dels capritxos de la lluna..

Les Falles de València, les Fogueres de Sant Joan d'Alacant, el Misteri d'Elx, els Carnavales de Cadiz o de Santa Cruz de Tenerife, la *Feria de Abril* de Sevilla, els Moros i Cristians d'Alcoi, la *Semana Santa* de Zamora... També l'*Entrada de Toros y Caballos* de Segorbe avui dia no necessiten ser

divulgades. Es coneixen sobradament com demostren els nombres creixents de turistes que arrossegueu cada any. I això és pel treball ben fet de cadascuna de les ciutats on es perpetuen aquestes tradicions tan distintes entre elles perquè es coneguen més enllà dels límits dels seus termes municipals.

Castelló ha de fer el mateix: mostrar al món el que ha vingut guardant en les seues entranyes amb una acaronada revisió cap al símbol de les festes: la Gaiata. És el genuí element de Magdalena, el monument que mereix tot el respecte i atenció del món de la festa perquè és el que ens diferencia. Sí. La resta dels actes que han anat sorgint al seu al voltant, excepte la Romeria dels Canyes,

juguen una important basa en Magdalena, han fet gran la setmana gran, però no són exclusius dels castellonencs.

Però més encara es fa necessària l'atenció cap a la Gaiata de la resta de la societat castellanenca que camina donant-li l'esquena des de fa massa temps si volem que ens vegem amb els millors ulls. Urgeix reflexionar sobre el perquè d'aquesta actitud; corregir els errors; mirar al capdavant, donant un pas cap a la modernitat i, quan nosaltres, els de casa, ens ho creguem de debò, serà el moment de saber 'vendre' les nostres festes amb orgull i satisfacció. Ara, amb la declaració d'Interès Internacional, el temps constreny.

Amb la Col·laboració de:

MAGDALENA INTERNACIONAL, SENSE COMPLEXOS

*Per Vicente Cornelles Castelló
Llicenciat en Ciències de la Informació i Periodista*

Néixer en altres ciutats sembla que imprimeix caràcter, com els sagraments, i els seus habitants es senten orgullosos de pertànyer a una comunitat d'històries mil·lenàries, grandeses monumentals, bellesa paisatgística i personalitat pròpia i singular. És el cas de ciutats com Sevilla, Barcelona, Sant Sebastià, Santander, Màlaga, Madrid o València. En Castelló, situada en terra de ningú, entre la centralista València i la cosmopolita Barcelona, entre una comunitat/país/regió/llevant ni se sap i una Catalunya de senyals d'identitat molt pròpies i singulars, vam arrossegar una sèrie de complexos de origen hortolà, entre altres raons, i que, moltes vegades i secularment, ens han impedit créixer com poble triomfant i sentir-nos de debò protagonistes directes del nostre camí i traure pit, de forma fins i tot arrogant i superba de ser castellanencs, i no castellaners, vocable que, al meu entendre, afebleix el nostre jo ciutadà.

Això ens passa. Però quan arriben les festes de la Magdalena, tot canvia. Ens vestim amb la brusa negra de llaurador i donem regna solta a la nostra imaginació més desbordant i ens creiem alguna cosa, gairebé el llombrígol del món. Sí, són unes bones festes. Però, cal ser més ambiciosos. "No volem límits estrets d'ambicions massa modestes", proclama el Pregó i això cal dur-lo a la pràctica.

Per això, la declaració de la Magdalena com festes d'interès turístic internacional, com en el seu moment, en la dècada dels 60, quan es van declarar d'interès nacional, ha de ser el full de ruta per a posar a prova les nostres possibilitats ja no sols festeres, sinó també de ciutat. Ens ho hem de creure. Cal estar orgullosos d'ésser de Castelló, no entrar en polítiques de campanar i estar convençuts que podem oferir al món una sèrie de possibilitats manifestes en tots els àmbits.

Per descomptat, en l'apartat de festes: Creure'ns que les gaiates són el nostre símbol fester per excel·lència, genuí i diferenciador d'altres festejos del nostre entorn i les comissions de sector com col·lectius estructurats capaços de dur la festa als barris de la ciutat. Unes gaiates que ens hem de creure a ulls clucs que són els monuments festers, amb unes possibilitats artístiques i estètiques sense ambages, sense complexos. Són art i aquest art hem d'exportar-lo i promocionar-lo. Gaiates com una mica original de Castelló i molt nostre. Les colles

estan bé, però col·lectius de les mateixes característiques existeixen en altres ciutats sota la denominació de penyes i que no aporten factor diferenciador. Cal creure'ns que les festes són gaiates i se'ls pot treure molt més partit. Deixem-nos d'eufemismes i tallades.

La Magdalena són gaiates, la resta són complementaris: Colles, Moros, Cristians i Templers, que no fan més que embolicar amb paper de celofà el regal d'uns festejos entorn del tercer diumenge de Quaresma,

col·lectius que complementen no exclusivitzen les festes oficials.

I la internacionalitat part precisament d'elements diferenciadors i singulars. No són internacionals perquè siguem capaços de reunir a 3.000 persones entorn d'un concurs de paelles o ens trobem una nit en un cau fester degustant un tombet de bou o menjant cacauets i tramussos. Són internacionals perquè no som un poble o localitat petita, som una gran ciutat que mira al futur sense tenir por, que tenim projectes, que hi ha una il·lusió col·lectiva, com la que va haver en l'any 1945 amb el relançament de les festes en la seua estructura actual. I no ser ronyosos.

Hi ha que invertir més en festes. Els poders públics, d'entrada, haurien de convèncer-se que cal gastar més diners per a festes. La iniciativa privada està bé, però no és la panacea i és pa per a avui i fam per a demà. La tantes vegades injuriada València pels castellanencs és un model a seguir en festes. Sí, són fallers, però, des de la mateixa gènesi de les falles hi van creure i per això van arribar aviat la internacionalitat i treuen pit, i no dubten en creure que són les millors festes del món.

Nosaltres, també de vegades ens ho creiem amb les nostres festes, però de seguida dubtem i ens perdem en els laberints dels nostres propis complexos. Gaiates, colles, moros, cristians, templers, gastronomia, Quaresma, botelló encobert? Som ja internacionals. Trenquem amb les cadenes dels nostres complexos i assumim d'una vegada que Castelló i les seues festes estan a l'altura de les grans ciutats i de les grans festes d'Espanya. Jo sempre m'ho he cregut. Ara el torn és per a les autoritats i per a una gran massa de castellanencs que encara funcionen amb molts complexos. Ha de ser cosa del bon clima o del meninfotisme, que també ho hi ha, i molt.

FESTES D'INTERÈS TURÍSTIC INTERNACIONAL

Per Patricia Mir Soria

La recent declaració de Festes d'Interès Turístic Internacional per a les festes de la Magdalena ha estat un somni complert per a alguns, el final d'un camí llargament lluitat per a uns altres i un títol buit de contingut per a uns pocs. La implicació del món de la festa en l'obtenció d'aquest guardó és sobradament coneguda, però també és cert que aquest reconeixement no arribarà a tot el sentit fins que la ciutadania al complet entenga el seu significat.

La internacionalització de les festes fundacionals de la capital de La Plana premia la singularitat d'uns festejos l'element més visible és la gaiata, *esclat de llum sense foc ni fum*. Monuments que recorden els cadafals efímers que les monarquies absolutes d'època barroca aixecaven per a commemorar efemèrides i així donar glòria a la corona. Reminiscències de períodes anteriors que no tenen en el segle XXI semblances amb altres construccions. L'originalitat de la gaiata, preservada gelosament pels

mestres gaiaters que es resisteixen a abandonar aquestes capritxoses formes barroquitzants, no és l'únic punt al nostre favor per a presumir de la internacionalització.

El conjunt d'actes programats al llarg dels nou dies que duren els festejos són enters que s'han anat sumant perquè Castelló es convertisca en una destinació atractiva. Tradició, folklore, religiositat, música, espectacles pirotècnics i un llarg etcètera. Així doncs, Castelló ha sabut conjugar la tradició i l'origen de la festa (romiatge, pregó, desfilada de gaiates, balls, ofrena, ...) amb aquells actes que demanden les noves generacions i l'oci del moment (colles, mesó, orquestres, concerts, paradetes, ...). Una oferta variada que ara s'obri a un públic internacional que desconex les nostres tradicions. Som els castellanencs els que tenim l'obligació i el gust de transmetre aquesta riquesa cultural com a poble, mostrar-nos orgullosos i tornar-nos hospitalaris.

La internacionalització comportarà una multiculturalitat que solament pot contribuir a la riquesa econòmica, però també personal. Creguem-nos tots aquest guardó, fem-lo nostre i demostrem al món sencer que Castelló mereix ser internacional.

Amb la Col·laboració de:

 TRADICIONS

TERTÚLIES SOBRE PIROTÈCNIA EN LA COLLA “A MITGES”

Tertúlia A Mitges 2010

Taller infantil de Pirotècnia Peñarroja 2010

La pirotècnia va ser la gran protagonista en la setmana de festes del XXV aniversari de la Colla A Mitges, ja que aquesta associació va organitzar un cicle de conferències, va realitzar una sessió de formació per als nens i va atorgar la XX edició del seu tradicional premi *Masclet d'Argent* a la millor mascletà de la Magdalena 2010.

Aprofitant la celebració del primer quart de segle d'existència de la Colla A Mitges, els seus components van decidir aprofundir en la seua vinculació amb la pirotècnia, a la qual estan units des que fa ja vint anys van decidir atorgar un premi a la millor mascletà. Per a això van organitzar un cicle de conferències que va comptar amb la participació de destacats professionals d'aquest món, qui dissertaren sobre les novetats que presenta el sector, molt especialment de les conseqüències que pot tenir la transposició de la directiva europea a la legislació espanyola.

Per aprofundir en aquest tema, la Colla A Mitges va contar amb la presència de **Guillermo Rodríguez Brunchú**, secretari de **Piroval** i **Afape** (les patronals valenciana i espanyola de la pirotècnia) i un dels màxims especialistes espanyols en la matèria. Per a Guillermo Rodríguez “la normativa Europea deixa suficients portes obertes perquè cada govern l'adapte a les seues necessitats i tradicions”, així també va deixar clar que “en si mateix, no és dolent que els legisladors s'ocupen de temes de seguretat”, encara que va defensar que “nosaltres hem de seguir podent gaudir de les nostres tradicions”.

Ricardo Caballer, un dels pirotècnics més reconeguts del món, va abundar en la idea de les possibilitats d'adaptar la legislació europea a les nostres tradicions afirmant que “l'enemic ho podem tenir a casa”.

A pesar d'aquestes opinions, hi ha aspectes positius per als professionals, com el fet de tenir l'oportunitat d'aprofundir en la formació “tant de xiquets com de majors” en l'ús de la pirotècnia no professional.

En una altra de les tertúlies, el pirotècnic de La Vall d'Uixó, **José Nebot Peñarroja**, va explicar l'evolució històrica de la mascletà “que va començar amb un pirotècnic llençant masclets a mà a l'eixida de la missa major el dia de la Festa patronal dels pobles amb algun acompanyament i ha arribat fins al que coneixem avui dia. Els puristes diran que el que disparem a Castelló, València i Alacant no és una mascletà, si no un espectacle pirotècnic diürn”.

Peñarroja va destacar que la pirotècnia està en contínua “evolució tecnològica i hi ha diverses postures enfront d'això: com en tots els ordres de la vida, hi ha persones que s'acullen a la tradició i descarten els avenços que pugue aportar la tecnologia i altres que aprofiten les noves possibilitats al seu abast”. Peñarroja va il·lustrar aquesta evolució amb un exemple: “l'actual configuració d'una mascletà com un estenedor multicolor de masclets encara no té 50 anys. De fet, si repassem documentació dels anys 60 veurem com a aquestes mascletades se'ls denominava mascletà mecanitzada, per a distingir-les de les manuals”.

Un altre dels participants en les tertúlies va ser **Juan**

 TRADICIONS

García, portaveu de la **Federació Valenciana d'Associacions d'Amics del Coet**, qui va parlar d'altres manifestacions pirotècniques com el "engraellat" i les canyes de Bocairent, al mateix temps que defensava que "no hem d'haver fet tan malament les coses quan podem seguir gaudint de les nostres tradicions". Això sí, en pirotècnia "no tot val i tenim l'obligació de llegar l'herència que hem rebut als nostres successors" apostant, igualment, per la formació de joves i adults en el maneig no professional de la pirotècnia.

Leandre Escamilla i **Nelo Vilanova**, directors de **Xarxa Teatre**, van desenvolupar el concepte de "Piroesceneia", això és, l'ús de la pirotècnica en el teatre, aspecte en el que són coneguts especialistes. Per a Xarxa Teatre, l'ús que ells fan de la pirotècnia està basat "en les tradicions dels nostres pobles" i han arribat fins al nivell del que gaudeixen en l'actualitat "d'una forma autodidacta, a nosaltres ningú ens va contar com havíem de fer-lo ni quins beneficis podem obtenir a l'usar elements de foc en els nostres espectacles".

Nelo Vilanova va explicar amb detall la gènesi de l'efecte del Carter (la fletxa amb la qual s'encén la rematada final de la **Nit Màgica**) com exemple de l'aprenentatge per mitjà

Pirotènia Tomàs-Masclat d'Argent 2010

del mètode assaig-error. Així mateix, els directors de Xarxa Teatre van matisar que "nosaltres no som pirotècnics, si no que usem la pirotècnia, encara que, això sí, vam participar en el disseny dels nous elements que requereixen els nostres espectacles".

D'altra banda, la **Colla A Mitges**, en col·laboració amb **Pirotènia Peñarroja**, va organitzar una breu exposició destinada als més menuts dels elements que componen un espectacle pirotècnic. Trons, caixes xineses, elements de tir, cablejat i caixa de control van poder ser contemplats pels xiquets assistents, qui, finalment, van gaudir del tir de tots els elements exposats.

Com a culminació a la programació extraordinària d'activitats relacionades amb la pirotècnia, la Colla A Mitges va atorgar la **XX edició del Masclat d'Argent a Pirotènia Tomás**, de Benicarló. L'acte de lliurament es va desenvolupar al cau de la Colla i va estar presidit per la Reina de les Festes, **Mari Paz Lázaro**, que va protagonitzar així el seu últim acte abans de protagonitzar la Desfilada Final i el posterior Magdalena Vitol.

Amb aquest guardó, ja són dues les ocasions que Pirotènia Tomás ha obtingut el Masclat d'Argent que atorga anualment la Colla A Mitges.

Masclatà 2009

Amb la Col·laboració de:

XAFARDECOLLES. Notícies íntimes del món de les Colles

- El passat dissabte 5 de juny en el Pavelló Emilio Fabregat es jugà la **Final de la Copa de Lliga 2009/2010** de Colles i Gaiates entre la **COLLA LOS PORRONES** i la **COLLA MALFAINERS**, 2n i 1r classificats de lliga respectivament. La colla la van guanyar **LOS PORRONES**.

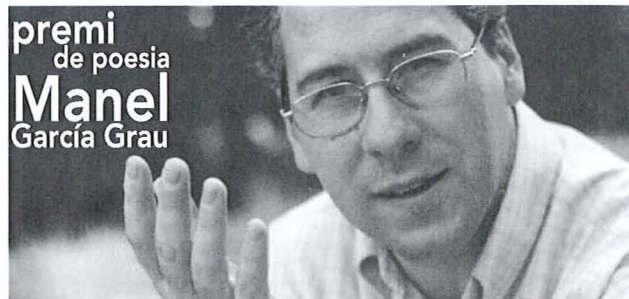
- La **Secció de Jocs-Esports Tradicionals** de la nostra Federació participà el passat mes d'abril en la **6a Trobada de Portes Obertes a la Societat en la Universitat Jaume I**, on entre d'altres muntà el jocs de birles que tingué molta acceptació.

- Els dies 7, 8 i 9 de maig es celebrà el **XXVII Festival de Danses de l'Antiga Corona d'Aragó** on participarem: la colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló, el grup Blue Mogador d'Essaouira (Marroc), grup S'Eixam Mallorquí de Mallorca, el grup Drevliany d'Ucraïna, Danza de San Chusé de Saragossa (Aragó), l'Associació d'Estudis Tradicionals

Grup Castelló, Esbart Dansaire de Granollers de Catalunya, Asociación provincial de Coros y Danzas "Lola Torres" de Jaén (Andalusia), el grup El Bolero de L'Alcúdia de València, la colla de Dolçainers i Tabaleters del Real de Gandía, el grup Ramell, el grup Millars y la Escola de Dansa Castelló. El Festival també acollí una Fira de Luthiers i una cercavila amb tots els grups participants, on va participar el grup la *colla del Real de Gandia*, que aquest any ha estat l'agrupació convidada per la colla de Dolçainers i Tabaleters de la ciutat.

- El **III Premi Manel Garcia Grau de poesia**, convocat pe la Universitat Jaume I, ha estat per **Ferran Archilés Cardona** (Castelló de la Plana, 1971), amb l'obra, **MALA MEMÒRIA**. Ferran Archilés és professor associat del Departament d'Història Contemporània de la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de València des de l'any 2002 i col·labora habitualment al suplement *Posdata* del diari Levante-EMV. El premi es lliurà el passat 8 de juny, a la Llotja del Cànem, Seu de la Ciutat de l'UJI.

- El company de la Colla Reyes, **Luis Herreros**, de la Secció de Jocs-Esports Tradicional de la Federació Colles de Castelló quedà en **3r lloc en el Trofeu President Generalitat** celebrat a L'Elia el passat 9 de maig. Per la Final Intercomarcal del 13 de juny a Pina de Montalgrao s'han classificat en dones **Pili Parra**, i **Pepe Castillo**, **Vicent Gozalbo**, **Jesús Muñoz**, **Luis Herreros** i **Luis García** en homes.

XAFARDECOLLES

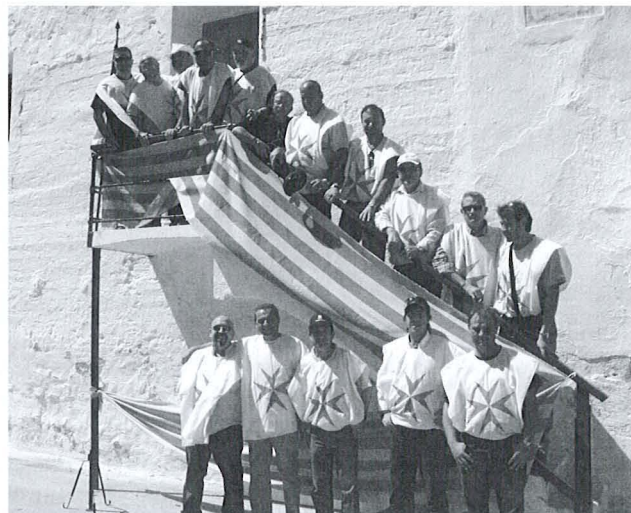
• El port de Castelló va rebre el passat 11 de maig el buc de recreo **Black Watch**, el primer creuer que ha arribat a la costa castellonenca. Una estrena on la nostra Federació fou testimoni i que es festejà amb magnificència. Els turistes, procedents de la localitat britànica de Southampton, al desembarcar, tingueren, entre d'altres, una agradable sorpresa, foren rebuts al so de la dolçaina i el tabal de la **Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló**, amb suc de taronja, oli i figues albardades de Toni *el Figuero*.

• La nostra revista, **Plaça Major**, ja es pot consultar via Internet, gràcies a la **Biblioteca de la Universitat Jaume I**, més concretament als contactes amb **Vicent Falomir**. El fons de l'UJI té tots els números de la revista i a poc a poc la van digitalitzant. Cal entrar en el web de

l'UJI, apartat Biblioteca i entrar en **Repositori**, fer la recerca de "Plaça Major", trobareu ja cinc revistes digitalitzades. Entrar en <http://repositori.uji.es/xmlui>

• Exposició **15 anys d'Escola de Dolçaina i Tabal a Castelló**, ha estat un bon treball, però no haguera estat possible sense la col·laboració **Patrícia i Tónico** de la Colla de Dolçainers i Tabaleters, la família **Mulet Taló** i, com no, **Manolo Díaz**.

• L'**Agrupació d'Entitats del Ball Perdut de Castelló**, amb el patrocini de l'Institut Municipal d'Etnologia i Cultura Popular de la ciutat i la col·laboració de la Junta de Festes de Castelló, durant els darrers mesos ha estat impartint diferents tallers a Castelló i al Casal Jove del Grau, on han assistit, entre d'altres, les regines i les dames infantils de la ciutat, i participaren en la **ballada participativa** el passat dissabte 15 de maig, amb la participació de centres escolars, grups de danses i escoles municipals de danses d'altres localitats. Recordem, el **Ball Perdut**, és un element més d'identificació col·lectiva del nostre poble.

• L'associació **Cavallers Templers de Castelló**, el passat mes de maig canviaren al seu president, ara el nou Gran Mestre de l'entitat és **Sergio Bienvenido Sánchez Ruiz**, benvingut. Cal recordar a **Vicent Ballester** pels anys al front de l'entitat. El dissabte 29 tingueren la seua estrena en un dinar de germanor a Sant Roc de Canet on entre altres estigué el Mestre Templar 2010, **Jordi Pau**. Per cert, Tico buscava un electricista.

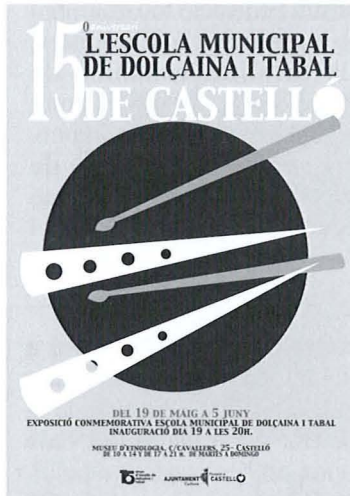
Amb la Col·laboració de:

INFORMACIÓ DOLÇAINA I TABAL

CRÒNICA DEL Ir APLEC FAMILIAR DE DOLÇAINA I TABAL A CASTELLÓ

15 anys
d'escola de
dolçaina i
tabal

CONCERT DE TRAMUNTANA FUSIÓ MEDITERRÀNIA

Per Joan Josep Trilles i Font
Gerent de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal

Avui dissabte 29 de maig, a les 18:00 h hem celebrat a Castelló el *Ir Aplec Familiar de Dolçaina i Tabal*, dins dels actes commemoratius de la celebració dels “15 anys d'Escola de Dolçaina i Tabal a Castelló”.

Ha estat un sentit homenatge a les famílies que han fet gran la nostra Escola, on han participat pares i fills, germans, cosins i bons amics, en definitiva ha estat un cant reivindicatiu d'aquests instruments molt arrelats a la llar familiar però que havem demostrat que ja són majors d'edat.

Han participat:

- **Javier i José Causanilles “El xino”**, fill i pare, de la Colla Xaraçaina, que ens han interpretat, *A la marxa de Xavier Richart* i *La manta al coll*.
- **Pep i Josep Oria**, pare i fill, de l'Agrupació DiT, que ens han interpretat *Masurca de l'agredolç*, popular i el pasdoble *A la Colla Rebombori* de Pep Oria.
- **Paco i Manuel Magnieto**, cosins, de l'Agrupació DiT i de la Colla Xaloc, que ens han interpretat *El bequetero* de Gustavo Pascual Falcó i *Les flors de maig* de Ferran Badenes.

- **Quique Pérez i Gabriel Ramon**, més que germans, de la Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló, que ens han interpretat, *Matilde Vella* i *Cançó dels borratxos*.
- **Iván i José Martí**, germans, de la Colla de Dolçainers i Tabaleters de Castelló, que ens van interpretar, *El gener* i *Carmensín*.

Tot seguit, el grup de El Verger (la Marina Alta), Tramuntana Fusió Mediterrània ens han delectat amb un magnífic concert. Tramuntana bressola els esperits i ens ha acompanyat en un viatge amb música popular amb aires poètics per la Mediterrània.

Han interpretat cançons tan populars com “L'estaca” o “El cant dels ocells”, portar-les per altres camins, dirigir l'atenció cap a indrets on la fusió d'instruments i estils captiva el públic.

Tramuntana posa la interpretació moderna amb aires de blues, jazz, bossa nova, funky... a temes d'artistes com Maria del Mar Bonet, Serrat o Lluís Llach. La dolçaina de Pasqual Salort dibuixa les melodies creant una atmosfera de fusió mediterrània.

Inauguració Exposició 15 anys d'Escola 2010

I Aplec Familiar DiT Castelló 2010

INFORMACIÓ DOLÇAINA I TABAL

CLOENDA CURS 2009/2010 ESCOLA MUNICIPAL DE DOLÇAINA I TABAL

*Per Joan Josep Trilles i Font
Gerent de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal*

El passat divendres 4 de juny tingué lloc l'acte de cloenda del curs 2009/2010 de l'Escola Municipal de Dolçaina i Tabal de Castelló.

Primer hi hagueren cercaviles per tota la ciutat des de Les Aules, Plaça de l'Olivera, Del Real i de Borrull. Per moments, tota la ciutat estigué ocupada pel so de la dolçaina i el tabal.

En aquest acte participaren 15 de les 18 agrupacions de dolçaina i tabal de la nostra ciutat.

Les diferents agrupacions en interpretarem:

1. Escola Dolçaina i Tabal del I.E.S. Joan B. Porcar · Algoleja de Xavier Richart · Cercavila.
2. Escola Dolçaina i Tabal Primer Molí · El Bequetero de Gustavo Pascual · Pasdoble.
3. Colla Dolçaina i Tabal Verge del Lledó · El Xupinasso · Popular.
4. Los Reyes de la dolçaina i el tabal · Carmensin de Vicent Obiol · Pasdoble.
5. Escola Dolçaina i Tabal La Plana · Madomot d'Enric Gironés · Cercavila.
6. Grup dolçaina i tabal Gaiata 15-Sèquiol · Salimar de Toni de la Asunción · Marxa cristiana.
7. Colla Dolçainers i Tabaleters Xarançaina · Rotllet de flor de Xavier Richart.
8. Colla Dolçainers i Tabaleters El Fadrí · Empieza la fiesta de Teófilo Arroyo "Pollo" de Burgos.
9. Escola Municipal D. i T. De Castelló · La banda · Popular i Vicedo Capità d'Enric Gironés · Marxa cristiana.
10. Colla Dolçainers i Tabaleters Castàlia · Toc de vermut · Popular Arranjament de Xavier Richart · Cercavila.
11. Grup Dolçainers i Tabaleters La Plana · Dolors de Munt d'Enric Montsant · Pasdoble.
12. Colla Dolçainers i Tabaleters Xaloc · Ball de dimonis de Massalfassar de Toni Torregrossa, Josep Sebastià i Ximo Cafarena · Endimoniada.
13. Colla Dolçainers i Tabaleters de Castelló · L'altet dels

- canons de José Rafael Pascual-Vilaplana · Marxa Cristina.
14. Colla Dolçainers i Tabaleters El Soroll · Mas del Coeter · Marxa · Vicent Viciano.
15. Agrupació Musical Tràivola · Empar i Àlex de José Rafael Pascual-Vilaplana · Pasdoble.

A l'acte estigueren presents les reines de les festes, Mari Paz Lázaro i Ana Frías, el president de la Junta de Festes, Jesús López i el regidors, Miguel Àngel Mulet, Juan María Calles i Juli Domingo.

Després, marxàrem a celebrar el quinze anys d'Escola en un sopar de germanor.

Amb la Col·laboració de:

VOCAVULGARI COLLER

Nota de la redacció: Aquesta redacció no es fa responsable del contingut d'aquest *vocabulari*, tot i això anima a tothom que el trobe a les seues mans que sàpiga entendre amb bon humor el sentit i l'aportació que pretén fer. Així mateix, qui pugui aportar més definicions, que ens les facen arribar per correu al carrer Antoni Maura, 4-3r 12001 Castelló, fent referència a la revista "Plaça Major" o per correu electrònic a fedecas@ono.com.

Ara, seguim endavant, amb les lletres "N" i "O" amb text de Toni Àguila.

Per Toni Àguila i Fillol

N

- **Naufraqi.** El pressupost de la colla toca fons i la gent abandona la nau.
- **Na Violant.** A qui, a qui ha sigut?
- **Negrilla.** Peça de roba de la indumentària masculina que cobreix els saragüells i que només és negrilla acabada de posar, després és "embrutadilla".
- **Nicotina.** Substància tòxica engolida pels fumadors actius i passius la qual, en part ix a l'exterior, tacant una superfície indeterminada de calçotets i bragues.
- **Nit.** Part fosca del dia on les ulleres de sol són innecessàries.
- **No.** Paraula poc intel·ligible per a certes persones a partir d'un cert nombre de copes.

O

- **Ofrena.** Acte oficial de la magdalena amb efecte multiplicador. Els festers i festeres es multipliquen per deu.
- **Ofrenar.** Abans de baixar les escales de l'ermitori o pegar-se un colp de morros a la placeta de Lledó.
- **Ofrenat.** Quan la colla es queda paralizada una volta ha arribat on s'arpleguen els rams de flors.
- **Oooooooooohh!.** Expressió de goig dels espectadors d'un castell de focs quan esclata una carcassa ben bonica.

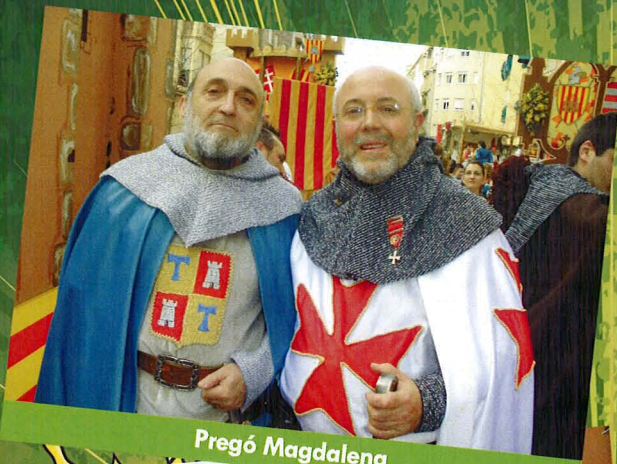
Amb la Col·laboració de:

Magdalena

2010

Pregó Magdalena

Reines Magatzems de Carros

Tornà

Pregó Infantil

Sopar de Colles

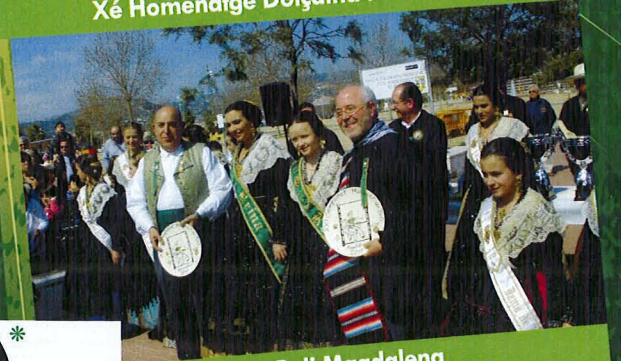
Concurs de Paelles Rei Barbut

Xé Homenatge Dolçaina i Tabal

Visita carros Gaiata 10

Finals Boli Magdalena

El Corte Inglés

* ÀMBITO cultural

Organitzen:

Patrocinen:

Col·labora

AJUNTAMENT
Cultura

Passió x
CASTELLÓ

PROGRAMACIÓ

14 de juny

PRESENTACIÓ NIT DE SANT JOAN 2010

11:30 **Ajuntament de Castelló**
Roda de premsa de presentació actes Nit de Sant Joan 2010.

15 de juny

CONCERT PER SANT JOAN

20:00 **Teatre Principal**
Concert a càrrec del Grup de Percussió del Conservatori Professional "Mestre Tàrraga" de Castelló i el Grup de Dolçaina i Tabal "Xarangaína"

16 de juny

PRESENTACIÓ

19:00 **Llibreria Babel**
Presentació revista Plaça Major.
Presentació del Premi de Narrativa "Josep Pascual Tirado 2010", *Històries Naturals* de Joan Baptista Campos i Cruafes.

19 de juny

PLANETARI DEL GRAU DE CASTELLÓ VISITA DIDÀCTICA

18:30 **Visita al Planetari**
Veure les diferents exposicions.
Sessió guiada per Jordi Artés.

19:15 **Animació**
A càrrec de MUSSENNACITU

23 de juny

NIT DE SANT JOAN A LA PLATJA DEL GURUGÚ

20:00 **Concurs de coques de Sant Joan**
Presentació davant de l'entaulat de l'orquestra (primera mitja lluna).
Cercavila a càrrec del Grup de Dolçaina i Tabal "Xarangaína"
Lliurament dels premis.

21:00 **Sopar de pa i porta**
Per Ferrandís Salvador, des de la rodona del camí de la Plana fins al riu.
Cada grup o colla porta el seu sopar.
Entrada a l'aparcament central fins a les 21:00 h.

23:00 **Fogueres i Dimonis**
Cercavila per l'avinguda Ferrandís Salvador a càrrec de la Colla DRACS de la Vall d'Uixó i BOTAFOCs, ball de dimonis. Encesa de la foguera.

23:45 **Música en la primera mitja lluna**
A càrrec del Grup MANACOR.

23:59 **Castell de Focs i més música**
23:59 **Primer Bany**
23:59 **Castell de Focs i més música**

Organitzen:

Junta de Festes de Castelló   Botafocs
Federació Colles de Castelló   Ball de dimonis

Patrocinen:

Generalitat Valenciana   Planetari de Castelló
Diputació de Castelló   Escola d'Art i Superior de Disseny
Ajuntament de Castelló   Fundació Caixa Castelló - Bancaixa